

Планування, організація та проведення консультацій з громадськістю

**Департамент інформації та комунікацій з громадськістю
Секретаріату Кабінету Міністрів України**

Яка мета проведення
консультацій з громадськістю?

Для органів виконавчої влади:

- підвищення якості управлінських рішень;
- можливість донести до громадян позицію органу виконавчої влади;
- підтримка прийнятих рішень громадськістю;
- успішність реалізації прийнятих рішень;
- уникнення акцій протесту;
- підвищення рівня довіри до органів виконавчої влади.

**Для соціальних груп населення,
суб'єктів господарювання, інститутів
громадянського суспільства,
громадян:**

- можливість бути почутими;
- можливість впливати на рішення;
- можливість здійснення контролю за діяльністю органів влади.

**Загальні принципи та
мінімальні стандарти проведення
консультацій із зацікавленими сторонами**

Європейська комісія, 2002 рік

Загальні принципи

- участь;
- відкритість та підзвітність;
- ефективність;
- узгодженість.

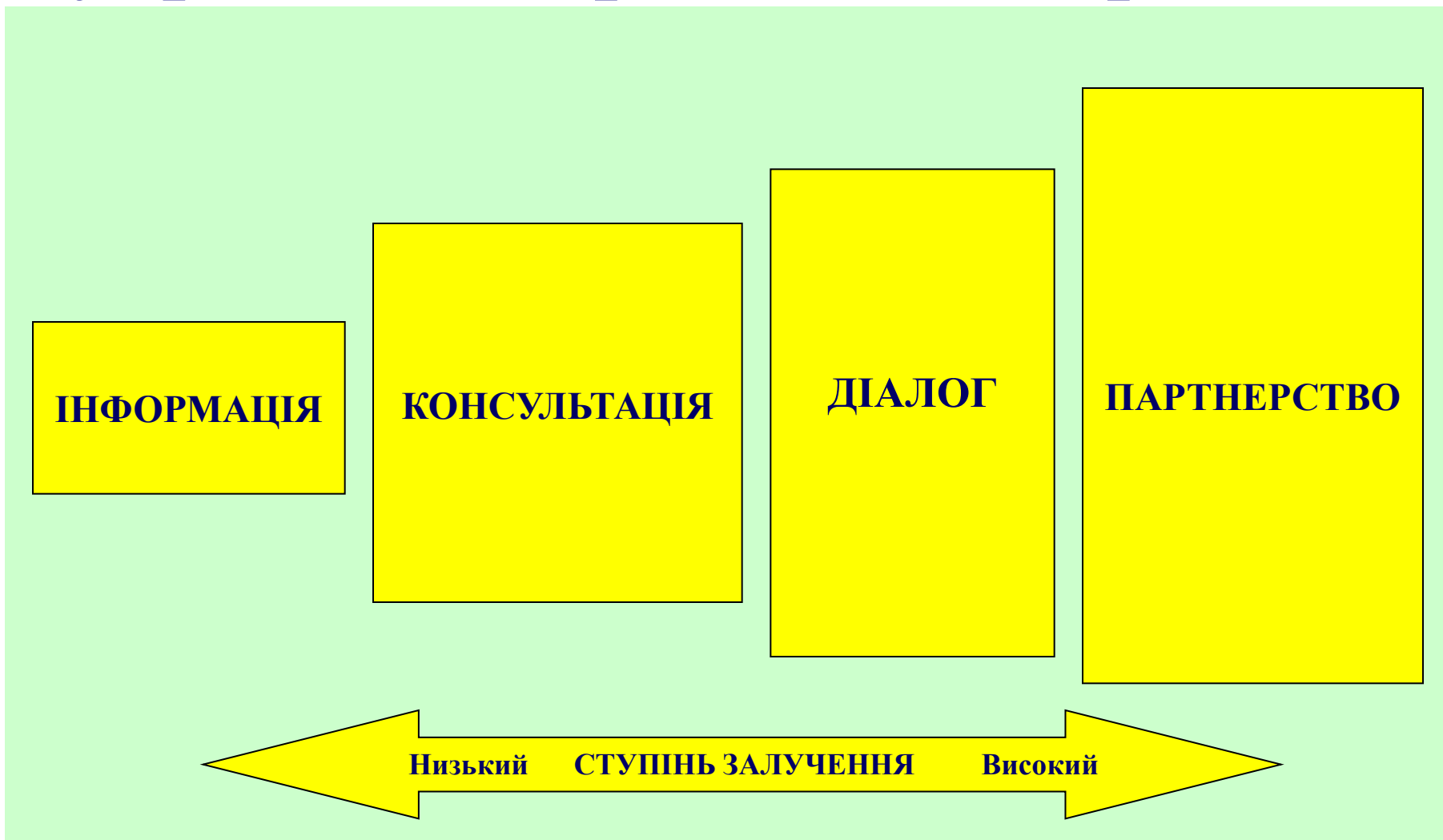
Мінімальні стандарти

- чіткий зміст консультацій;
- поінформованість;
- достатні часові рамки;
- зворотній зв'язок;
- репрезентативність.

Кодекс кращих практик участі громадськості у процесі прийняття рішення

ухвалений на конференції
міжнародних неурядових
організацій Ради Європи
1 жовтня 2009 року

Рівні участі громадськості в управлінні державними справами

1. Нормативно-правові засади проведення консультацій з громадськістю в Україні

Конституція України (стаття 38);

Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція);

Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (стаття 5);

Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» (стаття 11);

Закон України «Про поводження з радіоактивними відходами» (абзац п'ятий частини першої статті 8);

Закон України «Про Порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення» (частина перша статті 3);

Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» (стаття 21); 10

Регламент Кабінету Міністрів України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950 (§ 42. Громадське обговорення);

Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затверджений постановою Кабінету Міністрів від 3 листопада 2010 р. № 996;

Порядок залучення громадськості до обговорення питань щодо прийняття рішень, які можуть впливати на стан довкілля, затверджений постановою Кабінету Міністрів від 29 червня 2011 р. № 771;

Порядок проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні, затверджений постановою Кабінету Міністрів від 25 травня 2011 р. № 555;

Порядок проведення громадського обговорення під час розгляду питань про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності, які за ними закріплені, об'єктам права власності, які належать фізичним особам, імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій, затверджений постановою Кабінету Міністрів від 24 жовтня 2012 р. № 989;

Порядок проведення громадських слухань з питань використання ядерної енергії та радіаційної безпеки, затверджений постановою Кабінету Міністрів від 18 липня 1998 р. № 1122.

Нормативно-правові акти, що зобов'язують оприлюднювати проекти актів

Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»;

Закон України «Про доступ до публічної інформації»;

Закон України «Про запобігання корупції».

2. Питання, які повинні бути винесені на громадське обговорення

В **обов'язковому порядку** проводяться консультації з громадськістю у формі публічного громадського обговорення та/або електронних консультацій з громадськістю щодо проектів нормативно-правових актів, які:

- стосуються конституційних прав, свобод та обов'язків громадян;
- стосуються життєвих інтересів громадян, у тому числі впливають на стан навколишнього природного середовища;
- передбачають провадження регуляторної діяльності у певній сфері;
- визначають стратегічні цілі, пріоритети і завдання у відповідній сфері державного управління (у тому числі проекти державних і регіональних програм економічного, соціального і культурного розвитку, рішення стосовно їх виконання);
- стосуються інтересів територіальних громад, здійснення повноважень місцевого самоврядування, делегованих органам виконавчої влади відповідними радами;

- визначають порядок надання адміністративних послуг;
- стосуються правового статусу громадських об'єднань, їх фінансування та діяльності;
- передбачають надання пільг чи встановлення обмежень для суб'єктів господарювання та інститутів громадянського суспільства;
- стосуються присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності, які за ними закріплені, об'єктам права власності, які належать фізичним особам, імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій;
- стосуються витрачання бюджетних коштів (звіти головних розпорядників бюджетних коштів за минулий рік).

На обговорення виносяться не лише проекти нормативно-правових актів, а й проблемні питання державної політики для обговорення варіантів їх вирішення (політичні документи)

3. Планування консультацій з громадськістю

Річний орієнтовний план проведення консультацій з громадськістю органу виконавчої влади:

- складається з урахуванням Програми діяльності Уряду, Програми соціально-економічного розвитку, плану законопроектних робіт, регіональних програм, плану роботи органу виконавчої влади;
- затверджується **до початку року**, оприлюднюється на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб;
- повинен бути обговорений з громадськістю, громадською радою.

Річний орієнтовний план проведення консультацій з громадськістю має містити:

- назви проектів нормативно-правових актів, актуальні питання державної політики, які планується винести на обговорення;
- пропоновані способи проведення консультацій щодо визначених питань;
- орієнтовні строки проведення консультацій для кожного питання;
- контактні дані підрозділу органу виконавчої влади, відповідального за проведення консультацій з громадськістю, та підрозділу який може надати фахові консультації.

У разі коли пропозиція щодо проведення консультацій надійшла не менш ніж від 3 інститутів громадянського суспільства, такі консультації проводяться обов'язково.

4. Учасники консультацій

До консультацій мають бути в обов'язковому порядку залучені всі заінтересовані сторони.

Нікому не може бути відмовлено в участі в консультаціях.

Заінтересовані сторони – всі репрезентативні соціальні групи населення, а також суб'єкти господарювання, інститути громадянського суспільства, органи місцевого самоврядування та інші заінтересовані суб'єкти:

- на які поширюватиметься дія прийнятого акта/рішення;
- діяльність яких має значний вплив на сферу регулювання;
- які володіють необхідною інформацією, досвідом, ресурсами, щоб здійснити оцінку впливу.

5. Строки та способи проведення консультацій з громадськістю

Необхідно виділити для консультацій достатній час.

Строк проведення консультацій визначається органом виконавчої влади і повинен становити **не менш як 15 календарних днів**.

Ефективно проводити консультації від початку розроблення концепції проекту акта, варіантів вирішення питання.

Проекти регуляторних актів виносяться на громадське обговорення з урахуванням вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Безпосередні форми

Публічне громадське
обговорення

Електронні консультації
з громадськістю

Опосередкована форма

Вивчення
громадської думки

Консультації з громадськістю у всіх цих формах з одних і тих самих питань можуть проводитись одночасно.

Публічне громадське обговорення:

- 1) конференції та форуми;
- 2) громадські слухання;
- 3) засідання за круглим столом;
- 5) збори;
- 6) зустрічі (наради) з громадськістю;
- 7) інтернет-конференції, відеоконференції.

У рамках публічного громадського обговорення можуть проводитися засідання громадських рад, інших допоміжних органів, утворених при органах виконавчої влади.

Консультації з громадськістю мають на меті
отримання зворотного зв'язку.

Тому прес-конференції, брифінги, тренінги,
семінари не є консультаціями з громадськістю.

Вибір способу та форми проведення консультацій з громадськістю залежить значною мірою від:

- самого акта, його значущості, складності питання, щодо якого проводяться консультації;
- цілей проведення консультацій (отримати пропозиції чи зауваження, отримати підтримку громадськості тощо);
- періоду часу для підготовки та проведення консультацій;
- наявності людських і фінансових ресурсів для проведення обговорення.

6. Інформування про проведення консультацій з громадськістю

Інформація, пов'язана з організацією та проведенням консультацій з громадськістю, оприлюднюється у спеціально створеній рубриці «Консультації з громадськістю» офіційного веб-сайту органу виконавчої влади

Можливі шляхи поширення інформації про проведення громадського обговорення

- основна стрічка новин на офіційному веб-сайті.
При цьому доцільно періодично повторювати інформаційне повідомлення до кінця строку проведення обговорення;
- спеціальні ресурси для громадських організацій, зокрема «Громадський простір», «Гурт», а також соціальні мережі, наприклад Facebook;
- співпраця з громадською радою;
- адресна розсилка інформаційного повідомлення організаціям, які можуть поширити цю інформацію далі.

**Публічне громадське обговорення
розпочинається з дня оприлюднення
інформаційного повідомлення.**

Не забувайте попереджати учасників консультацій заздалегідь, щоб вони мали змогу підготуватися до обговорення, а ви могли отримати конструктивні пропозиції.

Крім того з цією ж метою необхідно надавати учасникам проекти документів, що будуть обговорюватися.

7. Подання пропозицій і зауважень

Пропозиції та зауваження учасників публічного громадського обговорення подаються в усній та письмовій формі під час публічних заходів та у письмовій формі на поштову і електронну адреси, зазначені в інформаційному повідомленні про проведення публічного громадського обговорення.

Пропозиції та зауваження учасників електронних консультацій з громадськістю подаються в письмовій формі на електронну адресу, зазначену в інформаційному повідомленні про проведення електронних консультацій з громадськістю, а також за допомогою спеціальних сервісів урядового веб-сайту «Громадянське суспільство і влада» та офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади за їх наявності.

Інститути громадянського суспільства, наукові та експертні організації, інші юридичні особи під час подання пропозицій і зауважень у письмовій формі зазначають своє найменування та місцезнаходження.

Анонімні пропозиції не реєструються і не розглядаються.

Під час проведення заходів у рамках публічного громадського обговорення ведеться протокол, у якому фіксуються висловлені в усній формі пропозиції і зауваження.

8. Зворотній зв'язок

За результатами консультацій з громадськістю готується звіт.

Звіт в обов'язковому порядку доводиться до відома громадськості шляхом оприлюднення у рубриці «Консультації з громадськістю» офіційного веб-сайту органу виконавчої влади, на урядовому веб-сайті «Громадянське суспільство і влада» (у разі проведення електронних консультацій з громадськістю на зазначеному веб-сайті) та в інший прийнятний спосіб не пізніше **ніж через два тижні після прийняття рішень за результатами обговорення.**

9. Організаційні питання

Консультації з громадськістю повинні проводити всі структурні підрозділи органу виконавчої влади.

Підрозділ з питань взаємодії з громадськістю повинен координувати цю діяльність.

Варто розробити внутрішній наказ або розпорядження з розподілом повноважень щодо організації і проведення консультацій.